

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2022

Chișinău

Pentru modificarea Planului național de acțiuni pentru atenuarea crizei energetice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 433/2021 cu privire la măsurile de atenuare a crizei energetice

-----

În temeiul art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare, și având în vedere necesitatea atenuării consecințelor sociale și economice ale crizei energetice, amplificate de situația pandemică, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Planul național de acțiuni pentru atenuarea crizei energetice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 433/2021 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 308, art. 709), se modifică după cum urmează:

1) se completează cu capitolul V¹ cu următorul cuprins:

„V¹. CONTINUAREA EVOLUȚIILOR DEFAVORABILE ÎN ANUL 2022

La elaborarea prezentului Plan s-a plecat de la premisa că piețele internaționale de energie vor reveni la normal începând cu luna ianuarie 2022, iar prețurile pe bursa de gaze naturale TTF (Bursa de Energie din Olanda „Title Transfer Facility”) și prețurile petrolului și produselor petroliere vor scădea. Acești indicatori de preț sunt importanți întrucât formează prețul gazelor naturale stabilit lunar prin formulă în cadrul contractului comercial al S.A. „Moldovagaz” cu SAP „Gazprom”. Premisa respectivă nu s-a îndeplinit din cauza la o serie de factori externi, printre care:

1) începerea războiului din Ucraina de către Federația Rusă pe data de 24 februarie 2022, război ce continuă și afectează major prețurile produselor energetice pe piețele internaționale;

2) reducerea importurilor de produse energetice ale țărilor europene din Federația Rusă, ceea ce a creat o cerere suplimentară pe piețele energetice și, implicit, a generat creșteri de prețuri;

3) creșterea cererii de energie și produse energetice la nivel mondial ca urmare a ieșirii din pandemia de COVID-19 și a relansării economice;

4) perturbarea și reconfigurarea lanțurilor logistice de livrare a bunurilor și mărfurilor, în mod special a produselor energetice, spre Republica Moldova.

Drept consecință, în luna ianuarie prețul reglementat al gazelor naturale vândut consumatorilor finali a fost majorat de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică astfel încât să corespundă unui preț de import de 620 USD/1000 m³, în condițiile în care prețul gazelor importate în luna ianuarie 2022 a fost de 646 USD/1000 m³. După ușoare scăderi ale prețului gazelor naturale în lunile februarie (563 USD/1000 m³) și martie (547 USD/1000 m³), prețul de contract a urcat la peste 1100 USD/1000 m³ în aprilie 2022 și aproape 1000 USD/1000 m³ în luna mai 2022, iar prognozele arată o menținere a prețurilor la aceste valori și în viitor. Transferul acestor creșteri ale prețului de achiziție a gazelor naturale către consumatori nu va fi posibil fără mecanisme suplimentare de compensare, ținând cont de suportabilitatea redusă a populației și a micilor consumatori cu activități economice.

Prețul gazelor naturale pe piețele internaționale se menține la un nivel ridicat (circa 1000 USD/1000 m³), iar prognozele oferite de cotațiile futures arată o stabilizare la acest nivel până în primăvara anului viitor. Cotațiile futures se pot revizui în timp, valoarea constantă a acestora pe termen de circa un an indică gradul ridicat al incertitudinii privind evoluțiile viitoare din piața gazelor naturale. Este de remarcat și faptul că, în ciuda teoriei economice conform căreia prețul gazului natural este mai mic vara datorită cererii reduse, prețurile pe piețele internaționale de gaze se mențin la valori ridicate. La nivelul Uniunii Europene, obligația de stocare a gazelor naturale care să asigure un nivel minim de 80% din capacitatea depozitelor de stocare în anul 2022 și minim 90% în anii viitori va accentua cererea de gaze pe perioada verii.

Pe lângă creșterea prețului de achiziție a gazelor naturale la valori de circa 1000 USD/1000 m³ și prognoza de menținere la acest nivel pe o perioadă relativ lungă de timp, un alt aspect ce urmează a se lua în considerare este nivelul de suportabilitate a consumatorilor privind prețurile la energie. Războiul din Ucraina a afectat la nivel regional nu numai sectorul energetic, ci și alte sectoare ale economiei, ducând la creșteri generale de prețuri și la creșterea ratei inflației la 27% în aprilie 2022, cu mult superioară țintei de 5% stabilite de Banca Națională a Moldovei. Aceste elemente au crescut vulnerabilitatea consumatorilor de energie și au redus capacitatea acestora de a face față unor creșteri de prețuri la gaze naturale, energie electrică și energie termică.

În acest sens, Guvernul urmează să se consulte cu Secretariatul Comunității Energetice privind crearea fondului de reducere a vulnerabilității energetice, precum și privind elaborarea legii din care ar rezulta crearea fondului.

Acesta va asigura că măsurile de sprijin vor viza, în cel mai eficient mod, doar consumatorii vulnerabili și vor stimula eficiența energetică. Totodată, va asigura că măsurile întreprinse sunt compatibile cu obligațiile Republicii Moldova în temeiul Tratatului privind Comunitatea Energetică.

Având în vedere că aceste evoluții nu au putut fi anticipate la momentul elaborării prezentului Plan, acesta a fost revizuit în scopul introducerii unei noi perioade de susținere financiară ținută a creșterilor de prețuri la energie pentru consumatorii casnici și micii consumatori cu activitate economică.

Totodată s-au introdus trei măsuri suplimentare pentru creșterea rezilienței consumatorilor și pentru atenuarea efectelor unor potențiale crize energetice viitoare, prin perfecționarea mecanismelor pieței de energie electrică și facilitarea creșterii eficienței energetice în sectorul rezidențial.”;

2) în capitolul VII, tabelul se completează cu acțiunile 3.5, 3.6, 3.7 și 3.8 cu următorul cuprins:

„3.5. Progres în implementarea mecanismului de echilibrare pe piața energiei electrice	3.5.1. Stabilirea măsurilor de limitare a creșterii facturilor la energia electrică pentru consumatori datorită costurilor de echilibrare	Iulie 2022	Mecanisme tranzitorii stabilite	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale; Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică	
	3.5.2. Aplicarea graduală a mecanismelor tranzitorii	Aprilie 2023	Aplicarea Regulilor Pieței energiei electrice ce includ mecanismele de protecție a consumatorilor finali, inclusiv a unei perioade de testare	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale; Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică	
3.6. Progres în adoptarea cadrului normativ necesar pentru implementarea proiectelor de eficiență energetică în sectorul rezidențial	3.6.1. Promovarea proiectului de lege cu privire la condominiu în Parlament	Octombrie 2022	Lege adoptată în Parlament	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Fără costuri bugetare
	3.6.2. Progres în implementarea legii cu privire la condominiu	Decembrie 2022	Elaborarea cadrului normativ secundar necesar pentru implementarea legii	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Fără costuri bugetare

3.7. Acordarea compensațiilor la energie în factură pentru acoperirea unei părți din cheltuielile la consumul de energie termică în sistem centralizat, la consumul de energie electrică și/sau gaze naturale pentru consumatori în funcție de gradul de vulnerabilitate al acestora	3.7.1. Elaborarea și aprobarea proiectului de lege privind fondul de reducere a vulnerabilității energetice	Iunie–iulie 2022	Lege elaborată și adoptată în Parlament	Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale; Ministerul Finanțelor	Costurile bugetare pentru implementarea mecanismului urmează a fi estimate ulterior
	3.7.2. Consultarea proiectului de lege privind fondul de reducere a vulnerabilității energetice cu Secretariatul Comunității Energetice	Iunie–iulie 2022	Proiect de lege consultat	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Fără costuri bugetare”.
3.8. Progres în stabilirea Fondului pentru eficiență energetică în clădiri rezidențiale	3.8.1. Elaborarea și aprobarea proiectului de Lege cu privire la Fondul pentru eficiență energetică în clădiri rezidențiale	Martie 2023	Lege elaborată și adoptată în Parlament	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Cu asistența DG NEAR și cu asistența tehnică specializată”.

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

NATALIA GAVRILIȚA

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul infrastructurii
și dezvoltării regionale

Andrei SPÎNU

Ministrul muncii
și protecției sociale

Marcel Spatari

Ministrul finanțelor

Dumitru Budianschi

NOTĂ INFORMATIVĂ

*la proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea Planului național de acțiuni pentru atenuarea crizei energetice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 433/2021
cu privire la măsurile de atenuare a crizei energetice*

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea acestuia

Proiectul hotărârii Guvernului a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Republica Moldova nu are resurse energetice proprii, astfel peste 70% din necesarul de energie fiind acoperit din surse de import. Totodată, țara este dependentă în totalitate de importurile de gaze, dintre care aproape 100% sunt livrate de compania rusă de furnizare SAP „Gazprom”.

Pe lângă acestea, Republica Moldova nu dispune de complexe de stocare a gazelor naturale sau a gazelor naturale lichefiate, iar procesul de aprovizionare și infrastructura de gaze naturale din regiunea transnistreană nu se află sub controlul Guvernului Republicii Moldova.

Astfel, având în vedere faptul că, în I semestru al anului 2021, formula de calcul a prețului gazelor naturale furnizate de către SAP „Gazprom” către S.A. „Moldovagaz” a fost schimbată de la cea bazată pe prețul petrolului și a gazului pe piețele internaționale, la una bazată pe prețul gazului natural pe piețele spot, iar în a doua jumătate a anului 2021, pe piețele globale de gaze și energie electrică s-au înregistrat prețuri neobișnuit de ridicate, lucru care a coincis cu expirarea contractului cu SAP „Gazprom”, a urmat o creștere bruscă și puternică a prețurilor, care, respectiv a contribuit la acumularea unor devieri tarifare negative de către S.A. „Moldovagaz”.

Chiar dacă un nou contract cu SAP „Gazprom” a fost negociat și semnat (intrat în vigoare la 1 noiembrie 2021), bazat pe o formulă corelată atât la prețul petrolului, cât și a gazului, facturile la energie pentru consumatori, conform tarifelor aprobate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, s-au dublat la sfârșitul anului 2021, în comparație cu perioada similară a anului 2020.

Totodată, de menționat că, prețurile pentru gazul natural s-au majorat semnificativ în Republica Moldova, atât din cauza ultimelor evoluții de pe piețele regionale de energie cauzate de redresarea economiei post-pandemice, cât și de situația din Ucraina (începând cu 24 februarie 2022), ce continuă și afectează substanțial prețurile produselor energetice pe piețele internaționale.

Prin urmare, creșterea excesivă neprevăzută a prețurilor a provocat majorări în lanț a prețurilor în toate domeniile, contribuind nu doar la înrăutățirea poziției macrofinanciare a Republicii Moldova, dar și la creșterea vulnerabilității consumatorilor de energie, reducând, astfel,

capacitatea acestora de a face față unor creșteri de prețuri la gaze naturale, energie electrică și energie termică, intensificând, în consecință și mai mult fenomenul sărăciei energetice.

Criza a evidențiat, de asemenea, vulnerabilitățile structurale legate de eficiența energetică și de lipsa de diversificare a aprovizionării. Criza de pe piețele globale de energie a avut deja un impact asupra prețurilor bunurilor de consum, punând astfel presiune asupra veniturilor, în special ale gospodăriilor vulnerabile.

Pentru a face față consecințelor sociale și economice ale crizei de alimentare cu gaze naturale, precum și a creșterii prețurilor la gaze naturale și produse petroliere, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale intervine cu modificări la Planul național de acțiuni privind atenuarea crizei energetice, în scopul extinderii și completării acestuia cu noi acțiuni spre realizare.

Totodată, modificarea Planului național de acțiuni pentru atenuarea crizei energetice se impune și prin prisma accesării asistenței financiare externe. Astfel, drept rezultat al negocierilor de către Republica Moldova cu Uniunea Europeană, precum și în rezultatul realizării în mare parte a Planului supra, s-a convenit asupra unui sprijin financiar suplimentar din partea UE în valoare de 75 mln. Euro pentru a diminua consecințele crizei vizate.

În acest context, este inerentă aprobarea de către Guvern a proiectului hotărârii Guvernului pentru modificarea Planului național de acțiuni pentru atenuarea crizei energetice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 433/2021 cu privire la măsurile de atenuare a crizei energetice, ce ar însera măsurile planificate și direcțiile de valorificare a ajutorului solicitat.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectivul principal al Planului național de acțiuni continuă a fi atenuarea impactului creșterii prețurilor la energie asupra populației, protecția, în special a grupurilor cele mai vulnerabile și folosirea crizei ca un element de sporire a securității și eficienței energetice, pentru a preveni situațiile similare în viitor.

Planul de acțiuni este constituit din trei obiective specifice:

1. Orientarea acțiunilor spre reducerea impactului creșterii prețurilor la energie asupra consumatorilor casnici;
2. Sprijinirea populației și, în special, a grupurilor vulnerabile pentru depășirea situației socio-economice dificile;
3. Asigurarea securității energetice a Republicii Moldova pe termen lung și prevenirea altor crize energetice.

Prin urmare, având în vedere că aceste evoluții nu au putut fi anticipate la momentul elaborării Planului de acțiuni pentru atenuarea crizei energetice, Planul a fost revizuit în sensul introducerii

unei noi perioade de susținere financiară ținută, creșterilor de prețuri la energie pentru consumatorii casnici și micii consumatori cu activitate economică.

De asemenea, noile modificări vizează propunerea de creare a Fondului de reducere a vulnerabilității energetice și a Fondului pentru eficiență energetică în clădirile rezidențiale, precum și promovarea Legilor pentru crearea acestora.

Prevederile incluse în proiectele de lege vor asigura că măsurile de sprijin a populației, vor viza, în cel mai eficient mod, doar consumatorii vulnerabili, va stimula eficiența energetică și va asigura că măsurile întreprinse sunt compatibile cu obligațiile Republicii Moldova în temeiul Tratatului privind Comunitatea Energetică.

Totodată, au fost introduse măsuri suplimentare pentru creșterea rezilienței consumatorilor și atenuarea efectelor unor potențiale crize energetice viitoare, prin perfecționarea mecanismelor pieței de energie electrică și facilitarea creșterii eficienței energetice în sectorul rezidențial, precum și acordarea compensațiilor la energie în factură pentru acoperirea unei părți din cheltuielile la consumul de energie termică în sistem centralizat, la consumul de energie electrică și/sau gaze naturale pentru consumatori în dependență de gradul de vulnerabilitate a acestora.

4. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul hotărârii de Guvern nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

5. Fundamentarea economico-financiară

Aprobarea proiectului hotărârii Guvernului pentru modificarea Planului național de acțiuni pentru atenuarea crizei energetice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 433/2021 cu privire la măsurile de atenuare a crizei energetice se impune și prin prisma accesării asistenței financiare externe, ca rezultat al negocierilor purtate de către Republica Moldova cu Uniunea Europeană, conform căroră, s-a convenit asupra unui sprijin financiar suplimentar din partea UE în valoare de 75 mln. Euro pentru a diminua consecințele crizei vizate.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Aprobarea proiectului nu atrage după sine necesitatea modificării sau abrogării altor acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului hotărârii de Guvern pentru modificarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 433/2021 cu privire la măsurile de atenuare a crizei energetice a fost publicat pe pagina web oficială a Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și pe platforma guvernamentală www.particip.gov.md.

La fel, proiectul hotărârii Guvernului a fost supus avizării și consultării publice, conform art. 32 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative și plasat pe paginile web respective.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul a fost supus expertizei anticorupție potrivit art. 35 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, fiind solicitată efectuarea expertizei de către Centrul Național Anticorupție. Prin scrisoarea nr. 06/2-3875 din 06.07.2022, Centrul Național Anticorupție a prezentat opinia asupra acestui proiect, care a fost inclusă în tabelul de sinteză.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul hotărârii de Guvern nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul de hotărâre a fost supus expertizei juridice, conform art.37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, iar rezultatele examinării acesteia sunt incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

11. Constatările altor expertize

Proiectul nu conține prevederi de reglementare a activității de întreprinzător în contextul Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, astfel decăzând necesitatea examinării acestuia de către Grupul de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător.

De asemenea, proiectul nu cade sub incidența altor expertize necesare a fi efectuate în condițiile Legii nr.100/2017.

Secretar General

Lilia DABIJA